

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101152

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-11-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ №05ка від 04.01.2024

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаранов Роман Сергійович

2. Roman S. Sharanov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5123-7532

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 076

Назва наукової спеціальності: Підприємництво та торгівля

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Дата захисту: 13-12-2023

Спеціальність за освітою: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Місце роботи здобувача: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ID3019

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.12, 06.81.85

Тема дисертації:

1. Формування механізму антикризового управління підприємства
2. Formation of the mechanism of crisis management in an enterprise

Реферат:

1. Дисертацію присвячено дослідженню теоретичних, методичних засад і розробці практичних рекомендацій щодо формування механізму антикризового управління підприємства. Більшість підприємств в Україні в останні роки мають негативний фінансовий результат, що говорить про проблеми в діяльності підприємства, які пов'язані як з внутрішніми, так і зовнішніми факторами впливу. У 2020 році пандемія COVID-19 викликала безпрецедентну кризу в економіці всіх країн. У 2022 році у зв'язку із повномасштабною війною велика кількість підприємств вимушено скоротили свою діяльність через втрату фізичних активів, скорочення попиту та неможливість спрогнозувати ситуацію. Нестабільність функціонування вітчизняних підприємств в умовах постійно мінливого ринкового середовища вимагають формування та застосування ефективного механізму антикризового управління, який здатен передбачати, долати та запобігати кризовим загрозам на підприємстві. Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в удосконаленні існуючих, розробленні нових теоретико-методичних положень і науково-методичних підходів щодо формування ефективного механізму антикризового управління підприємства. У дисертаційній роботі представлено

методичний підхід до оцінки ймовірності настання банкрутства великих вітчизняних підприємств з використанням logit-аналізу. Розроблена logit-модель заснована на актуальній статистичній вибірці українських підприємств, враховує конкретні статистично-виведені фінансові та економічні показники, які мають найбільший вплив на ймовірність банкрутства та, за результатами апробації, показує високу прогнозну якість. Удосконалено зміст поняття «антикризове управління підприємства», відповідно до якого, це комплексна система управління, яка спрямована на виявлення, недопущення та подолання кризових явищ діяльності підприємства за допомогою розробки впровадження механізму виходу з кризи, що передбачатиме використання здійснення відповідних інструментів та процедур. Надано авторську класифікацію методів антикризового управління, яка складається з: оперативних (діагностика, моніторинг, контролінг), тактичних (аутсорсинг, бенчмаркінг, регуляризація, модернізація, диверсифікація, злиття, реінжиніринг, даунсайзинг) та стратегічних (санация, реструктуризація, банкрутство) методів. Зокрема, зазначені їхні особливості в умовах війн. Удосконалено поняття «архітектура» в контексті антикризового управління. Під архітектурою визначено систему, яка включає опис ключових елементів та зв'язків між ними. На основі цього сформовано загальну архітектуру механізму антикризового управління. Запропоновано діагностику фінансово-економічного стану мікро-, малих, середніх та великих суб'єктів підприємництва, зокрема для суб'єктів мікро- та малого підприємництва запропоновано показники оцінки діяльності, які ґрунтуються на мінімальній кількості даних та прості у розрахунках, для середніх і великих – проведення комплексної оцінки із застосуванням коефіцієнтного аналізу, моделей оцінки ймовірності банкрутства (у тому числі власну розробку автора) та аналізу вартісно-орієнтованих показників. Зважаючи на недостатню увагу з боку дослідників на антикризове управління малого бізнесу, у дисертаційній роботі представлено систему антикризового управління саме для мікро- та малих суб'єктів підприємництва, що дістало назву як «ургентне антикризове управління», основними характеристиками якого є миттєвість та швидкість впровадження антикризових методів та заходів. Представлено науково-методичний підхід до формування механізму антикризового управління підприємства, який враховує специфіку антикризового управління на підприємствах усіх розмірів та глибину кризових процесів і передбачає проведення діагностики та оцінки ймовірності настання кризи, обґрунтування вибору та формування стратегії і програми подолання кризових явищ, впровадженні методів та заходів, оцінку ефективності впроваджених заходів. Запропоновано авторські науково-методичні підходи щодо обґрунтування вибору стратегій антикризового управління відповідно до глибини кризових явищ та результатів logit-моделі оцінки ймовірності настання банкрутства. У дисертаційній роботі також приділено увагу теоретико-методологічним та практичним аспектам антикризового управління підприємством в умовах війн та воєнних конфліктів. Зазначаються відмінності між традиційною кризою та кризою воєнного часу. Досліджуються чотири фази функціонування підприємства під час війни та особливості антикризового управління на кожній з них. Ключові слова: криза, рецесія, управління, механізм, антикризове управління, механізм антикризового управління, ризик, підприємництво, підприємство, фінансовий менеджмент, оцінка, діагностика, банкрутство, модель, стратегія, антикризові заходи, бізнес, малий бізнес, середній бізнес, великий бізнес, криза COVID-19, війна.

2. The dissertation is dedicated to the exploration of theoretical, methodological foundations, and the development of practical recommendations for establishing a mechanism of crisis management in enterprises. In recent years, most enterprises in Ukraine have experienced negative financial outcomes, indicating issues within their operations linked to both internal and external influencing factors. In 2020, the COVID-19 pandemic triggered an unprecedented economic crisis in all countries. In 2022, due to a full-scale war, a significant number of enterprises were compelled to reduce their activities because of the loss of physical assets, decreased demand, and the unpredictability of the situation. The instability of domestic enterprises' functioning in a constantly changing market environment necessitates the development and implementation of an effective crisis management mechanism capable of predicting, overcoming, and preventing crisis threats within the enterprise. The scientific novelty of the research results lies in the improvement of existing and the development of new theoretical and methodological principles and scientific-methodological approaches to the formation of an effective mechanism for crisis management in enterprises. This dissertation presents a methodological approach

for assessing the probability of bankruptcy in large Ukrainian enterprises using logit analysis. A logit model has been developed based on an up-to-date statistical sample of Ukrainian enterprises, taking into account specific statistically significant financial and economic indicators that have the most significant impact on bankruptcy probability. The results of validation demonstrate a high predictive quality of the model. The concept of «crisis management of an enterprise» has been refined, defining it as a comprehensive management system aimed at identifying, preventing, and overcoming crisis phenomena in enterprise activities through the development and implementation of a crisis exit mechanism, which involves the use of relevant tools and procedures. The author has provided an original classification of crisis management methods, which includes operational methods (diagnostics, monitoring, controlling), tactical methods (outsourcing, benchmarking, regularization, modernization, diversification, mergers, reengineering, downsizing), and strategic methods (rehabilitation, restructuring, bankruptcy). Furthermore, the concept of «architecture» within the context of crisis management has been enhanced. Architecture is defined as a system that encompasses the description of key elements and their interconnections. Based on this, a general architecture for the crisis management mechanism has been formulated. The dissertation proposes a diagnostic framework for assessing the financial and economic health of micro, small, medium, and large business entities. Specifically, for micro and small enterprises, it suggests performance indicators based on minimal data requirements and simple calculations, while for medium and large enterprises, a comprehensive assessment is conducted using coefficient analysis, probability of bankruptcy models (including the author's own development), and value-oriented indicators analysis. Recognizing the limited attention given by researchers to crisis management in small businesses, this dissertation presents a crisis management system tailored to micro and small business entities, referred to as «urgent crisis management». This dissertation presents scientific and methodological approaches to the development of a crisis management mechanism for enterprises. The approach takes into account the specificity of crisis management in enterprises of all sizes and the depth of crisis processes. It involves diagnosing and assessing the probability of a crisis, justifying the selection and formulation of a strategy and program to overcome crisis phenomena, implementing methods and measures, and evaluating the effectiveness of these measures. The author introduces original scientific and methodological approaches for justifying the choice of crisis management strategies based on the depth of crisis phenomena and the results of a logit model for assessing the probability of bankruptcy. The dissertation also addresses the theoretical, methodological, and practical aspects of crisis management for enterprises in conditions of war and armed conflicts. It highlights the differences between a traditional crisis and a crisis during wartime. The research explores four phases of enterprise functioning during wartime and the unique characteristics of crisis management during each phase. Keywords: crisis, recession, management, mechanism, crisis management, crisis management mechanism, risk, entrepreneurship, enterprise, financial management, evaluation, diagnosis, bankruptcy, model, strategy, anti-crisis measures, business, small business, medium business, large business, COVID-19 crisis, war.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0119U100007 0122U100215

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Sharanov R., Ivanov S., Vatchenko O., Vatchenko B., Razumova H. Formation of Logit-Model for Predicting the Probability of Bankruptcy of Ukrainian Enterprises. Science and Innovation. (Scopus). 2023. № 19(1). P. 36–48.

- Sharanov R., Vatchenko B. Features of Crisis Management of Business Entities During Martial Law. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu. (Scopus)*. 2023. № 4. P. 181-187.
- Шаранов Р.С., Ватченко О.Б. Генезис поняття «криза» у розвитку соціально-економічних систем. *Бізнес-навігатор*. 2019. №6.1 (56). С. 147-153.
- Шаранов Р. С., Ватченко О. Б. Антикризове управління підприємства в умовах нестабільного ринкового середовища в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. №6 (80). С. 23-29. DOI: <https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-6-3>
- Шаранов Р. С. Алгоритм антикризового управління підприємства. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. № 6(39). Кропивницький: ЦНТУ, 2021. С. 288-296. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).288-296](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).288-296)
- Шаранов Р. С., Ватченко О. Б. Сучасний стан та проблеми розвитку підприємництва в Україні. *Науковий погляд: економіка та управління*. №2 (78). 2022. С. 63-71. DOI: <https://doi.org/10.32836/2521-666X/2022-78-10>
- Шаранов Р. С., Ватченко Б. С. (2022). Антикризове управління підприємством в умовах війни. *Економічний простір*. №(182), 38-43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-5>
- Шаранов Р. С. Механізм антикризового управління підприємства та його архітектура. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2023. № 1(107). С. 37-41. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2023-1-5>
- Шаранов Р. С. Дослідження шляхів виходу підприємств з кризового стану в сучасних умовах. *Напрями та сучасні чинники розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород: УНУ, 8 травня 2020 р.* С. 91-94.
- Шаранов Р. С., Ватченко О. Б. Необхідність упровадження механізму антикризового управління на підприємствах. *Цифрове суспільство: фінанси, економіка, управління: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро: УМСФ, 6 листопада 2020 р.* С. 43-44.
- Шаранов Р. С., Ватченко О. Б. Особливості антикризового управління різних форм суб'єктів господарювання. *Економічні читання: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річному ювілею професора В.Й. Шияна 19.02.2021, Харків : ХНАУ, 2021.* С. 276-278.
- Шаранов Р. С. Проблеми розвитку малого та середнього підприємництва в Україні. *Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах: матеріали Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021.* 870 с.
- Шаранов Р. С. Вплив пандемії COVID-19 на розвиток підприємництва в Україні. *Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науковопрактичної конференції : у 2 т. – Т. 1. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021.* 432 с.
- Sharanov R., Vatchenko O. Peculiarities of entrepreneurship development by regions of Ukraine. *Economic security: state, cluster, enterprise: Proceedings of the II International Scientific Conference (December 24-25, 2021. Lisbon, Portugal)*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. P. 46-51.
- Шаранов Р. С., Ватченко О. Б. Архітектура механізму антикризового управління підприємства. *Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції : у 2 т. Т. 1. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2022.* С. 99-102.
- Шаранов Р. С. Особливості антикризового управління підприємства під час війни. *Економіко-правові та управлінсько-технологічні виміри сьогодення: молодіжний погляд: матеріали міжнародної науково-практичної конференції: у 3 т. Т. 3. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 04.11.2022.* С. 164-166.
- Шаранов Р. С., Ватченко Б. С. Особливості антикризової стратегії підприємства. *Інноваційні рішення в економіці, бізнесі, суспільних комунікаціях та міжнародних відносинах: матеріали III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 20 квітня 2023. Т 1. Дніпро: Університет митної справи та фінансів, 2023.* С. 268-270.

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: збільшення обсягів виробництва; підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U100007 0122U100215

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ватченко Борис Сергійович

2. Borys S. Vatchenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Павлова Валентина Андріївна

2. Valentina A. Pavlova

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.06.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вищий навчальний заклад "Університет імені Альфреда Нобеля"

Код за ЄДРПОУ: 20201672

Місцезнаходження: вул. Січеславська Набережна, буд. 18, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жовновач Руслана Іванівна
2. Ruslana I. Zhovnovach

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський національний технічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02070950

Місцезнаходження: просп. Університетський, буд. 8, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Даценко Вікторія Володимирівна
2. Victoria V. Datsenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горященко Юлія Григорівна
2. Yuliia H. Horiashchenko

Кваліфікація: д. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет митної справи та фінансів

Код за ЄДРПОУ: 39568620

Місцезнаходження: вул. Володимира Вернадського, буд. 2/4, Дніпро, Дніпровський р-н., 49000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Жадько Костянтин Степанович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Жадько Костянтин Степанович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Шаранов Роман Сергійович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна